

Czynnik biologiczny
w stosunkach
międzynarodowych

Jerzy Ciechański

Czynnik biologiczny
w stosunkach
międzynarodowych

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2016

Recenzje:

prof. dr hab. *Józef J. Bujarski*

prof. dr hab. *Edward Haliżak*

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja i korekta:

Anna Kaniewska

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Zdjęcie na okładce:

Fotolia © zhu difeng

Copyright © 2016 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Publikacja dofinansowana przez

Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych

Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-7383-802-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Identyfikacja problemu badawczego	9
Cel badawczy	10
Przegląd literatury i stan badań	12
Pytania badawcze	22
Teza i metody badawcze	23
Rozdział I. Czynniki biologiczne w polityce: główne podejścia	31
Podejścia naturalistyczne: natura rządzi polityką	33
Podejścia woluntarystyczne: polityka zarządza naturą	35
„Biopolityka” ekologiczna	35
„Biopolityka” biotechnologiczna	37
Podejście krytyczne	39
Podejście pragmatyczne: biologiczna natura ludzka a działanie polityczne	44
Pragmatyczność	44
Paradygmatyczna ewolucja	47
Główne założenia i komponenty	48
Odniesienia do stosunków międzynarodowych	49
Rozdział II. Darwinowskie rozdzielenie jaźni: teoria wojny czy teoria pokoju?	53
Dziedzictwo darwinizmu	54
Militarystyczny darwinizm społeczny	58
Biologia pokoju	75
Militarystyczny darwinizm społeczny czy biologia pokoju?	81
Wnioski	87
Rozdział III. Ewolucyjna teoria wojny 2014: biologiczne podstawy liberalnej teorii pokoju	91
Przez wojnę do państwa, bezpieczeństwa i rozwoju	92
Malejąca zawartość wojny w wojnie	94
<i>Homo sapiens: homo pugnax czy homo amans?</i>	96

Ewolucja naturalna wojny	98
Ewolucja kulturalna wojny	101
Ewolucja technologiczna wojny:	
od <i>Pax Americana</i> do <i>Pax Technologica</i> ?	106
Jak dotrzeć „stąd” „tam”?	106
Zawartość wojny w wojnie nadal spada	108
<i>Pax Technologica</i> : integracja człowieka i technologii	109
Wnioski	111

**Rozdział IV. Natura człowieka i jej biotechnologiczna modyfikacja:
biologiczne podstawy anarchii międzynarodowej**

oraz teorii demokratycznego pokoju	115
Natura ludzka jest polityczna	116
Ewolucyjne podstawy państwa	117
Naturalne źródła moralności	122
Bioewolucyjne podstawy demokracji i demokratycznego pokoju?	129
Wnioski	144

Rozdział V. Starzenie się ludności czynnikiem zmiany

struktury politycznej systemu międzynarodowego	147
Starzenie się ludności jako czynnik biologiczny	
w stosunkach międzynarodowych	147
Nierównomierne starzenie się ludności	
a główne centra potęgi w systemie międzynarodowym	150
Japonia	153
Chiny	153
Europa	155
Rosja	159
Stany Zjednoczone	161
Starzenie się ludności jako systemowe źródło konfliktów	
w stosunkach międzynarodowych: możliwości kompensacji	
i jej granice	162
Integracja militarna i polityczna	165
Imigracja i dzietność	167
Wzrost produktywności	171
Technologiczne turbodoładowanie	172
Mobilizacja w sytuacjach nadzwyczajnych	174
Nierównomierne starzenie się ludności	
jako bezpośrednie źródło konfliktów zbrojnych	176
Wnioski: <i>Pax Americana Geriatrica</i> i co dalej?	177

Rozdział VI. Wpływ czynników biologicznych na podejmowanie decyzji w polityce zagranicznej	183
Czynniki zaburzające pracę mózgu a polityka zagraniczna	185
Środki psychoaktywne a podejmowanie decyzji w polityce zagranicznej	197
Częste związki polityków z lekami i narkotykami	201

Rozdział VII. Czynniki biologiczne a sprawność decyzyjna głównego decydenta w polityce zagranicznej:

studia przypadków	212
<i>Casus 1: Porfiryrczny oblęd Jerzego III oraz zamach na Ronalda W. Reagana: co robić, gdy głowę państwa składa niemoc?</i>	213
<i>Casus 2: Hemoroidy klęski: Napoleon I pod Waterloo</i>	217
<i>Casus 3: Napoleon III: kamienie pęcherza, o które potknęła się Francja</i>	218
<i>Casus 4: Woodrow Wilson: chory „idealista” na wersalskiej konferencji pokojowej</i>	230
<i>Casus 5: Winston Churchill: psychopata i bohater</i>	236
<i>Casus 6: „Uwierzcie nauce, ona oddramatyzuje wszystko” – nawet Adolfa Hitlera</i>	240
<i>Casus 7: Nadciśnienie a negocjacje ze Stalinem: Franklin Delano Roosevelt w Jalcie</i>	244
<i>Casus 8: John Fitzgerald Kennedy, człowiek, który śmiał się z bólu</i>	254
<i>Casus 9: Richard Nixon: o tym, jak pod wpływem alkoholu racja konstytucji ustąpiła racji stanu</i>	267
<i>Casus 10: Władimir Putin: typ przywództwa, strategia Rosji wobec Białorusi i Ukrainy – zdeterminowane in utero?</i>	274
Wnioski	277

Rozdział VIII. Popęd seksualny człowieka

a wojna i terroryzm międzynarodowy	284
Prekursor Waltz: systemowe i subsystemowe kierunki dociekań o wpływie zachowań seksualnych na stosunki międzynarodowe	286
Popęd seksualny a wojna: przez antykoncepcję i aborcję do światowego pokoju i dobrobytu?	288
Gotowi na wszystko – terroryści na ziemi a dziewice w niebie: popęd seksualny a islamski samobójczy terroryzm?	303
Wnioski	311

Rozdział IX. Popęd seksualny a podejmowanie decyzji	
w polityce zagranicznej	312
<i>Casus 1: John Fitzgerald Kennedy: przywódca wolnego świata,</i> <i>który igrał z losem</i>	315
<i>Casus 2: Bill Clinton: polityka zagraniczna USA</i> <i>w cieniu skandalu</i>	333
<i>Casus 3: David Petraeus, dyrektor CIA, pogromca afgańskich talibów,</i> <i>którego pokonały Internet oraz biologia mózgu</i>	351
Fizjologia romansu i seksoholizmu oraz możliwości ich kontrolowania	353
Wnioski	358
Zakończenie	367
Bibliografia	378
Indeks nazwisk	403